

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 341/04-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha v konaní o sťažnosti ECOFIN, s. r. o., so sídlom Ž., zastúpenej advokátom JUDr. J. V., B., ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii v konaní vedenom pod sp. zn. Er 307/03, za účasti Okresného súdu Bratislava II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo ECOFIN, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii v konaní vedenom pod sp. zn. Er 307/03 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. Er 307/03 konal bez zbytočných prietáhov.

3. ECOFIN, s. r. o., n e p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť ECOFIN, s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 11 117 Sk (slovom jedenásťtisícstosedemnáť slovenských korún) na účet advokáta JUDr. J. V., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 341/04 z 27. októbra 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť ECOFIN, s. r. o., so sídlom Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii v konaní vedenom pod sp. zn. Er 307/03.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že súdny exekútor v právnej veci sťažovateľky sp. zn. Er 307/03 podal okresnému súdu 13. augusta 2003 *„návrh na rozhodnutie o námietkach proti trovám exekúcie a proti exekúcii“*, a ako uvádza sťažovateľka, *„... s pomocou súdu sa nekoná vo veci takmer dva roky, pričom sa vážnym spôsobom sťažii výkon rozhodnutia a pošliapava viera v spravodlivosť a nestrannosť súdnictva“*.

Sťažovateľka uviedla, že sa pred podaním sťažnosti ústavnému súdu obrátila listom z 23. apríla 2004 na predsedníčku okresného súdu so sťažnosťou na postup okresného súdu v predmetnej veci, ale k náprave nedošlo.

Sťažovateľka sa domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, súčasne žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 300 000 Sk a úhradu trov konania.

JUDr. M. Š., poverená zastupovaním predsedníčky okresného súdu, podaním sp. zn. Spr. 2068/04 doručeným ústavnému súdu 20. decembra 2004 predložila k sťažnosti toto vyjadrenie:

„... na základe Vašej výzvy na vyjadrenie sa k sťažnosti ECOFIN, s. r. o. Ž., v ktorej namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II vedenom pod sp. zn. Er 307/03 Vám oznamujem nasledovné:

- *spor nie je ani skutkovo ani právne zložitý*
- *procesné úkony vo veci:*
- *vec napadla dňa 5. 2. 2003 - žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie*
- *dňa 20. 2. 2003 - vydané poverenie na vykonanie exekúcie*
- *dňa 13. 8. 2003 - doručené námietky povinného proti exekúcii a trovám exekúcie*
- *dňa 8. 12. 2004 - výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podané námietky*
- *prekážky postupu konania podľa § 107 O. s. p. neboli zistené*
- *sťažovateľ nespôsobil prietahy v konaní*
- *boli zistené prietahy spôsobené súdom, pričom ide o zbytočné prietahy*
- *na vznik prietahu mala vplyv okolnosť spočívajúca v opakovanej dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu.“*

Právny zástupca sťažovateľky bol 20. decembra 2004 ústavným súdom vyzvaný na zaujatie stanoviska k vyjadreniu okresného súdu, avšak túto možnosť nevyužil. Podaním doručeným ústavnému súdu 3. januára 2005 právny zástupca sťažovateľky oznámil,

že sťažovateľka netrvá na verejnom ústnom pojednávaní, a zároveň si uplatnil nárok na úhradu trov konania zvýšenú o daň z pridanej hodnoty.

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v prehľade úkonov okresného súdu, ktoré boli obsahom vyjadrenia okresného súdu z 13. decembra 2004, a preto ústavný súd poukazuje len na úkony v ňom uvedené, ktoré považuje za preukázané. Pri celkovom posúdení, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, však ústavný súd prihliadol na celý obsah predloženého spisu a zohľadnil aj ďalšie okolnosti, ktoré z neho vyplývali.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

V súvislosti s právom na súdnu ochranu poskytovanú nezávislými a nestrannými súdmi vo väzbe na nútený výkon rozhodnutí ústavný súd vyslovil, že «Výkon vykonateľného rozhodnutia súdu sa musí považovať za integrálnu súčasť „súdnej ochrany“ v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, inak záruky, ktoré toto ustanovenie ustanovuje a ktoré v spojení s ostatnými článkami siedmeho oddielu druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky vyjadrujú záujem na ochrane „práva na spravodlivý proces“, by stratili svoj dôvod na existenciu v Ústave Slovenskej republiky. Preto právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nemôže končiť vydaním právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ale musí zahŕňať aj možnosť núteným spôsobom a aj pri vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnutú vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne» (I. ÚS 5/00, IV. ÚS 58/02).

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

1. Pokiaľ ide o prvé z uvedených kritérií, ústavný súd konštatuje, že časť exekučného konania, ktorou je rozhodovanie o námietkach povinného, treba spravidla považovať za konanie tak po právnej, ako aj po stránke faktickej (skutkovej) za pomerne jednoduché (napr. IV. ÚS 58/02). Rozhodovanie exekučného súdu v incidenčnom spore vyvolanom námietkami nie je takým rozhodovaním, ktoré vyžaduje dokazovanie. Je to dané tým, že o veci účastníkov exekučného konania bolo už právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom, ktoré je podkladom pre nariadenie exekúcie. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má voči oprávnenému povinný. Zmyslom exekučného konania je nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nesplnil povinnosti uložené v právoplatnom a vykonateľnom exekučnom titule.

V nadväznosti na uvedené je možné konštatovať, že skúmaný prípad je z hľadiska právnej a faktickej náročnosti štandardným prípadom, ktorý nevykazuje žiadne znaky komplikovanosti, čo potvrdzuje aj vyjadrenie okresného súdu z 13. decembra 2004, v ktorom sa uvádza, že „... spor nie je skutkovo ani právne zložitý“.

2. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka pri podaní návrhu na rozhodnutie o námietkach proti trovám exekúcie a proti exekúcii nezaplatila súdny poplatok za konanie súdu o námietkach proti exekúcii [položka 13/f sadzobníka súdnych poplatkov zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“)], čím nesplnila poplatkovú povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch, ktorá jej vznikla v zmysle citovaného ustanovenia podaním návrhu na vykonanie poplatkového úkonu. Vychádzajúc zo stavu spisu okresného súdu ku dňu 13. decembra 2004 (okresný súd zaujal stanovisko k predmetnej veci, pripojil posudzovaný spis a dal ho doručiť ústavnému súdu) ústavný súd zistil, že sťažovateľka tak neurobila ani k tomuto termínu, t. j. 16 mesiacov po podaní návrhu.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka počas celej doby nevyvinula žiadnu aktivitu ohľadom splnenia poplatkovej povinnosti.

3. Posledným kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii v konaní vedenom pod sp. zn. Er 307/03 došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu.

Pri jeho hodnotení ústavný súd zistil, že okresný súd od doručenia návrhu na rozhodnutie o námietkach proti exekúcii 13. augusta 2003 až do 8. decembra 2004, keď okresný súd uznesením č. k. Er 307/03-15 uložil povinnej, aby zaplatila súdny poplatok v sume 16 920 Sk, nevykonal bez existencie zákonnej prekážky počas doby 16 mesiacov žiaden procesný úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky, čo potvrdzuje aj vyjadrenie okresného súdu, v ktorom sa uvádza, že „... *prekážky postupu konania podľa § 107 O. s. p. neboli zistené*“.

Na základe uvedeného ústavný súd poukazujúc aj na vyjadrenie okresného súdu, že „... *boli zistené priet'ahy spôsobené súdom, pričom ide o zbytočné priet'ahy*“, konštatuje, že doterajším postupom okresného súdu pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii

v konaní vedenom pod sp. zn. Er 307/03 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu takáto organizácia procesného postupu okresného súdu nezodpovedala jeho povinnosti organizovať svoj procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátila účastníčka konania.

V súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (I. ÚS 19/00, II. ÚS 61/03, IV. ÚS 137/04) ústavný súd neakceptoval argumentáciu okresného súdu, že „... na vznik priet'ahu mala vplyv okolnosť spočívajúca v opakovanej dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu“.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii v konaní vedenom pod sp. zn. Er 307/03, prikázal mu, aby v tomto konaní konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa § 56 ods. 5 citovaného zákona ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 300 000 Sk z „*dôvodu pretrvávajúcej neistoty vyplývajúcej zo zbytočného a neodôvodneného nekonania vo veci sp. zn. Er 307/03*“.

Podľa názoru ústavného súdu neprichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd primerané finančné zadosťučinenie nepriznal, berúc do úvahy skutočnosť, že aj samotná sťažovateľka nesplnením poplatkovej povinnosti prispela k vzniku zbytočných priesťahov pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii v konaní vedenom pod sp. zn. Er 307/03.

K tomuto ústavný súd dodáva, že jeho fakultatívna právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť aj to, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za prípadné priesťahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómnym prvkom ním poskytovanej ochrany, ani akýmsi paralelným titulom pre domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto titulom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 211/03, IV. ÚS 87/04).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody považoval ústavný súd v tomto prípade výrok o porušení základného práva sťažovateľky a výrok, ktorým prikázal okresnému súdu v predmetnej veci konať bez zbytočných priesťahov, v spojení s výrokom o úhrade trov konania za dostatočnú ochranu jej základného práva.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. V. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2003, ktorá bola 13 602 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vo výške 4 534 Sk a k tomu 2 x 136 Sk režijný paušál (§ 19 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej výške 11 117 Sk za 2 úkony po 4 534 Sk, 2 x 136 Sk režijný paušál (§ 19 vyhlášky) a DPH 19 % v sume 1 775 Sk (§ 22 ods. 3 vyhlášky). Ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, priznáva sa mu odmena zvýšená o daň z pridanej hodnoty.

Trovy právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2005